

החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988

בדבר מתן פטור בתנאים מאישור הסדר כובל שצדדים לו

איגוד חברות הביטוח בישראל ע"ר ומבטחי רכב מנועי

א. פתח דבר

בפניי בקשה למתן פטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן: "חוק ההגבלים העסקיים") להסדר כובל בין איגוד חברות הביטוח בישראל ע"ר (להלן: "איגוד חברות הביטוח" או "האיגוד") ומבטחי רכב מנועי, שעניינו ניהול משא ומתן עם מפעילים לצורך הקמה ותפעול של מאגר מידע לאיתור חונאות בביטוח רכב מנועי.

לאחר שבחנתי את ההסדר ואת הכבילות המצויות בו, כמו גם את השפעתם האפשרית על התחרות בשווקים הרלוונטיים, ולאחר שנועצתי בוועדה לפטורים ולמיזוגים ובמשרד האוצר שוכנעתי, בכפוף לתנאים חקבועים בסיפא להחלטה זו, כי על אף שההסדר חל על חלק ניכר מהשוק, הכבילות שבו אינן פוגעות פגיעה של ממש בתחרות בשוק כאמור. כמו כן, שוכנעתי כי עיקרו של ההסדר אינו בהפחתת התחרות או במניעתה, וכי אין בו כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו. מטעמים אלו ראוי ההסדר לפטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים מהנימוקים שיפורטו להלן.

ב. הרקע לבקשה והכבילות שבהסדר

כפי שהוסבר בהרחבה בהחלטות פטור קודמות,¹ כחלק מהרפורמה בתחום ביטוח חובה לרכב, הותקנו תקנות ביטוח רכב מנועי (הקמה וניהול של מאגרי מידע), התשס"ד-2004 (להלן: "תקנות מאגרי המידע"). תקנות מאגרי המידע קבעו, כי יוקם מאגר מידע לאיתור חונאות ביטוח בביטוח חובה (להלן: "המאגר" או "מאגר המידע") וכי ימונה תאגיד להקמה ותפעול של המאגר (להלן: "המפעיל"). חברות הביטוח חויבו למסור למפעיל פרטי מידע ונתונים עובדתיים שונים שפורטו אף הם בתקנות.

במשך למעלה מעשר שנים, החל משנת 2004, שימשה חברת Insurance Services Office Inc. (להלן: "ISO") כמפעילת המאגר. ביום 29.6.2014 הודיע אגף שוק ההון ביטוח וחסכון במשרד האוצר לאיגוד חברות הביטוח כי בחלוף עשור מהחתקשרות הראשונה עם ISO יש לבצע הליך תחרותי, שבמסגרתו ייקבעו ויפורסמו מראש הקריטריונים לבחירת המפעיל וייבחנו מספר הצעות של גופים שונים להפעלת המאגר.

כיוון שהליך ההתקשרות עם מפעיל חדש אורך זמן רב ומשום שהמפעיל החדש יצטרך להקים מערכת

¹ החלטה בדבר מתן פטור בתנאים מאישור הסדר כובל להסדר בין: איגוד חברות הביטוח בישראל ואיי.אס.או. קליימסרצי ישראל בע"מ (29.4.2004) **הגבלים עסקיים** 3020172; החלטה בדבר מתן פטור בתנאים מאישור הסדר כובל להסדר בין: איגוד חברות הביטוח בישראל ואיי.אס.או. קליימסרצי ישראל בע"מ (3.11.2009) **הגבלים עסקיים** 5001513; החלטה בדבר מתן פטור מאישור הסדר כובל להסדר בין: איגוד חברות הביטוח בישראל ואיי.אס.או. קליימסרצי בע"מ ומבטחי רכב מנועי (6.1.2016) **הגבלים עסקיים** 500921.

חדשה למאגר המידע, העניק הממונה על חגבלים עסקיים פטור לבקשת האיגוד להמשך הפעלת המאגר על ידי ISO עד ליום 9.1.2018 (להלן: "החלטת הפטור האחרונה").¹

כעת מבקש האיגוד לנהל בשם המבטחים משא ומתן ולהתקשר עם מפעיל חדש במסגרת ההליך התחרותי שנעשה בהתאם להוראות אגף שוק ההון ביטוח וחיסכון כאמור. בנוסף, מבקש האיגוד ליתן לו פטור במסגרת זו להמשך ליווי ההתקשרות עם המפעיל, ככל שייחתם הסכם עם מפעיל כאמור.

ג. השפעת ההסדר על התחרות

כפי שחובה בהחלטות הפטור הקודמות, הקמת המאגר, מסירת המידע וטיבו של המידע הנמסר מחברות הביטוח למאגר הינן כבילות מכוח הדין. כמו כן, התקנות קובעות את החלק היחסי אותו ישלם כל מבטח למפעיל מתוך כלל התשלום עבור הפעלת המאגר. לעומת זאת, שיתוף פעולה בין חברות הביטוח בנוגע למאגר המידע, שאינו מחויב מכוח תקנות מאגרי המידע, ייתכן שידרוש אישור מתאים של מערך החגבלים העסקיים.

החשש העיקרי שמעוררת בקשה זו, הוא מפני פגיעה באינטרסים של חברות ביטוח שאינן חברות באיגוד. על פי תקנות מאגרי המידע, כל מבטח מחויב לקחת חלק בפעילות המאגר, ועל כן פעילות זו אינה יכולה להיחסם בפניו. על מנת לאפשר לכלל המבטחים לקחת חלק גם בשלב בחירת המפעיל, ראיתי לנכון לקבוע תנאי דומה לזה שנקבע בחלק מהחלטות הפטור הקודמות, ולפיו כלל המבטחים, לרבות מבטחים שאינם חברים באיגוד, יורשו למנות נציגים מטעמם אשר ייקחו חלק בניהול החליף המרכזי וניהול המו"מ עם מפעילים פוטנציאליים.

חשש נוסף עליו עמדו החלטות הפטור הקודמות, הוא מפני זליגה או חלחול (spillover) של שיתוף הפעולה בין חברות הביטוח החברות באיגוד, שאמורות להתחרות זאת בזאת, מתחום ניהול משא ומתן בבחירת מפעיל למאגר המידע והעבודה השוטפת מול המאגר אל תחומים אחרים שמצויים בזירת התחרות ביניהן. בעוד שבחלק מהחלטות הפטור הקודמות נקבעו תנאים המתייחסים לחשש זה ומגבילים את היקף שיתוף הפעולה והמידע שיועבר בין הצדדים, בהחלטת הפטור האחרונה חסביר חממונה, כי הוא אינו רואה לנכון לקבוע תנאים כאמור, משום שחלק מהתנאים שניתנו בעבר חוטמע כבר בתוך החסכם בין הצדדים, באופן שמיתר הטלת תנאים דומים ומאחר שאין בהחלטה שניתנה, כדי לאשר חריגה ממה שאושר בה במפורש. ההסכם שהובא בפני חממונה על התנאים המוטמעים בו.

כפי שחובה בהחלטת הפטור האחרונה, אין בהחלטה ליתן פטור כדי לאשר כל העברת מידע או שיתוף פעולה בין חברות הביטוח המתחרות, אשר אינם חכרתיים לצורך ניהול משא ומתן לבחירת מפעיל למאגר ולצורך ניהול ההתקשרות מול המאגר. נקיטת צעדים כאמור עשויה ממילא להוות חסדר כובל אסור אף אם לא יושת תנאי חנוגע לעניין זה.³ יחד עם זאת ובשים לב לכך שמדובר בחתימה של הסכם חדש, מצאתי

² החלטה בדבר מתן פטור מאישור הסדר כובל להסדר בין: איגוד חברות הביטוח ואי.אס.או קליימסרצ' בע"מ ומבטחי רכב מנועי (6.1.2016) **חגבלים עסקיים 500921** (להלן: "החלטת הפטור הקודמת").

³ בתנאים שנקבעו בעבר חוזכרו לעניין זה צעדים כגון העברת מידע שעניינו תוכניות עסקיות כלליות או פרטניות של מבטחים, עלויות של מבטחים, מאפייני שירותים של מבטחים, תמחור של מבטחים, רווחיות של מבטחים או מידע חנוגע לתנאי התקשרות ספציפיים בין מבטח לבין לקוחו. כאמור, אין בהחלטה זו כדי לאשר צעדים כגון אלו.

לנכון לקבוע בהחלטה זאת מספר תנאים שנועדו לצמצם את החשש מפני זליגה, וביניהם חגבלת זהות בעלי התפקידים שייטלו חלק בשיתוף הפעולה בין הצדדים, תחילת העניינים בהם יעסוק שיתוף הפעולה ותיעוד הדיונים בין הצדדים להסדר. מובן שכל שהסכם שייחתם עם המפעיל יכלול כבילות החורגות מהכבילות על פי דין, כבילות אלו יצטרכו לחיבון בנפרד ולקבל אישור מתאים.

סיכומו של דבר, מצאתי כי בהינתן התנאים המנויים להלן ההסדר המוצע אינו פוגע פגיעה של ממש בתחרות בשווקים המושפעים ממנו וכי הוא ראוי לפטור.

ד. סוף דבר

מכל האמור לעיל, ולאחר שנועצתי בוועדה לפטורים ומיזוגים, ראיתי לנכון להשתמש בסמכות הנתונה לי בסעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים ולחעניק את הפטור המבוקש בכפוף לתנאים הבאים:

הגדרות:

"איגוד חברות הביטוח" - איגוד חברות הביטוח בישראל;

"בעל עניין" - כהגדרתו של מונח זה בחוק החברות, התשנ"ט-1999;

"הסכם הפעלת המאגר" - הסכם שיושג בין איגוד חברות הביטוח למפעיל להקמת מאגר הונאות;

"הונאות ביטוח" - כהגדרתן בתקנות ביטוח רכב מנועי (הקמה וניהול של מאגרי מידע), התשס"ד-2004;

"חוק ההגבלים העסקיים" - חוק החגבלים העסקיים, תשמ"ח-1988;

"מאגר המידע" - מאגר מידע לאיתור הונאות ביטוח ובו מידע בהתאם לקבוע בתקנות מאגרי מידע;

"מבטח" - כהגדרתו בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981;

"תקנות מאגרי מידע" - תקנות ביטוח רכב מנועי (הקמה וניהול של מאגרי מידע), התשס"ד-2004;

1. איגוד חברות הביטוח יודיע לכל מבטח כי הוא רשאי למנות נציג לצורך בחירת מפעיל פוטנציאלי למאגר המידע ולצורך ניהול משא ומתן עימו גם אם אינו חבר באיגוד חברות הביטוח.

2. שיתוף הפעולה בין מבטחים (לרבות באמצעות איגוד חברות הביטוח) בעניין המאגר יהיה תחום לעניינים אדמיניסטרטיביים בלבד הנדרשים לצורך הקמת והפעלת מאגר המידע כמתחייב מהסכם הפעלת המאגר ומתקנות מאגרי המידע. לא ייקח חלק בדיונים במסגרת שיתוף הפעולה כאמור מי שהוא בעל עניין במבטח, מי שמשתתף באופן תדיר בישיבות הנהלה או ישיבות דירקטוריון במבטח או מי שעוסק בתחומי שיווק או תמחור במבטח.

3. על אף האמור בסעיף 2 לעיל, רשאים איגוד חברות הביטוח והמבטחים לפעול בין במישרין ובין באמצעות מי מטעמם מול המפעיל בעניינים הבאים ובהם בלבד:

3.1 טענות בנוגע להפרות של הסכם הפעלת המאגר לרבות ביחס לתוצאות של הפרות אלה, כגון: מכתבי התראה, הגשת תובענה וכיוצא בזה;

3.2. הפעלת זכות הביטול או חסיון של חסכם הפעלת המאגר, בין על פי הוראות החסכם ובין על פי דין;

3.3. ניהול משא ומתן עם מפעיל מאגר המדע ביחס לשינויים בחסכם הפעלת המאגר הנוגעים למחיר ולתנאי התשלום ולרבות הארכת החסכם בהתאם לתקופת החארכה הקבועה בו. קיום מגעים משותפים עם הפיקוח על הביטוח, המשטרה וגורמי אכיפת חוק אחרים בנוגע לתלונות על הונאות שמשותפות למספר חברות ביטוח.

4. לכל מבטח שיבחר לקחת חלק בדיונים ובמגעים לפי סעיפים 1-3 לעיל, יינתן משקל שווה בקבלת החחלטות.

5. איגוד חברות הביטוח יביא לידיעת כלל המבטחים, לרבות מבטחים שאינם חברים באיגוד, את האמור בסעיפים 1-4 לעיל.

6. האיגוד יערוך פרוטוקול מלא של כל הדיונים בין המפעיל, איגוד חברות הביטוח, מבטחים או מי מהם בעניין מאגר המידע. כל מידע שיוחלף במסגרת שיתוף הפעולה בעניין מאגר המידע וכל ההחלטות שיתקבלו יתועדו בכתב כך שיישמרו ויומצאו לממונה מיד לאחר דרישה מטעמו בעניין זה.

7. התעורר ספק בדבר פרשנותם או תחולתם של תנאים אלה - יובא הדבר להכרעת הממונה.

8. תוקפו של הפטור יחא לתקופה של **שנתיים**, וככל שתתבצע בסופו של יום התקשרות עם מפעיל למאגר המידע, **לארבע שנים נוספות**.

בהתאם לסעיף 15(א) לחוק החגבלים העסקיים נתונה החלטתי זו לערר בתוך 45 יום בפני אב בית הדין לחגבלים עסקיים על ידי איגוד עסקי, ארגון צרכנים או כל אדם העלול להיפגע מהחסדר הכובל עליו ניתן הפטור.

מיכל הלפרין
הממונה על הגבלים עסקיים

ירושלים, י"ז באב התשע"ו

21 באוגוסט 2016